

Posudek oponenta na diplomovou práci Matouše Vrány „Soudní soustava v ČR“

Diplomová práce má 85 normostran vlastního textu, k němuž jsou připojeny přehled obsahu, seznamy zkratk a použitých zdrojů (zejm. odborné literatury, právních předpisů a judikatury), dvě přílohy (textová a tabulková) a shrnutí v českém a anglickém jazyce.

Práce je členěna vedle úvodu a závěru do čtyř kapitol, z nichž první je věnována dělbě státní moci, druhá pramenům právní úpravy soudnictví, třetí organizaci soudní soustavy a čtvrtá (o rozsahu jeden a půl strany) je označena jako „*diskusní část*“. Jak uvádí diplomant (s. 1, 84), stěžejní částí práce je kapitola třetí, s čímž lze souhlasit, neboť právě ta se přímo týká tématu práce, když se v ní popisuje postavení jednotlivých článků soustavy soudů. Neorganicky je však do této kapitoly – již dle jejího názvu – zařazena hned první podkapitola 3.1 o Ústavním soudu, ač se v jejím úvodu poukazuje na to, že tento orgán „*je samostatně stojícím zvláštním soudem vedle soustavy obecných soudů*“. Patrná je tak strukturální i terminologická neujasněnost práce, když není zcela zřejmé, zda pojem „*soudní soustava*“ (obsažený v názvu práce i její třetí kapitoly) je totožný s ústavním pojmem „*soustava soudů*“ (viz čl. 91 odst. 1 Ústavy a definici na s. 40), nadto v práci někdy nepřesně užívaným i jako „*obecná soustava soudů*“ nebo „*soustava obecných soudů*“ (s. 60).

Má-li být práce skutečně věnována soustavě soudů, pak je zcela nadbytečné, aby se právě v její klíčové kapitole rozsáhle (na 12 stranách) popisoval vznik a složení Ústavního soudu, jeho pravomoci a vnitřní struktura. Žádný význam pro téma práce zjevně nemá ani citace z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 19/93, na nějž diplomant odkazuje jen „*pro zajímavost*“ (s. 43). Přitom zde naopak to, o čem by bylo vhodné se v souvislosti s tématem práce zmínit, je zcela opomenuto: např. původní podoba soustavy soudů (čl. 3 odst. 5 úst. zákona ČNR č. 4/1993 Sb. a čl. 110 Ústavy ČR); postavení zvláštního senátu dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů; oprávnění Ministerstva spravedlnosti jako ústředního orgánu státní správy pro soudy (§ 11 zákona ČNR č. 2/1969 Sb., § 118 a násl. zákona o soudech a soudcích); návrhy novel Ústavy (např. tisk 541, PS, 2000; tisk 1134, PS, 2001) a zákonodárné iniciativy týkající se soustavy soudů (např. tisk 598, PS, 2012; tisk 539, PS, 2015) aj.

Obdobně jen volně související s tématem práce je obsah jejích ostatních kapitol, v nichž se bez zjevného účelu např. popisují vznik a struktura soudního řádu správního (s. 29 až 31), kodifikační práce na novém občanském soudním řádu (s. 31 až 32), počty novelizací procesních předpisů (s. 31, 33) apod. Ostatně sám diplomant připouští, že se v podkapitole 2.2.3 podrobněji věnuje obsahu řady jednotlivých zákonů „*především s akcentem na předpis jako takový, nikoliv tedy na samotnou konkrétní organizaci soudů vyplývající z těchto právních předpisů*“ (s. 25). Práce tak sice nabývá na rozsahu, nikoli ale se zaměřením právě na problematiku jejího tématu.

Některá tvrzení obsažená v práci jsou neúplná, nepřesná nebo chybná, např. když se při výkladu o začlenění Listiny základních práv a svobod do ústavního pořádku opomíná čl. 3 a čl. 112 odst. 1 Ústavy (s. 24), když se při popisu vývoje správního soudnictví „*záhy po druhé světové válce*“ opomíná úprava v Ústavě ČSR z roku 1948 (s. 55), nebo když se přijetí zákona č. 519/1991 Sb. označuje za „*velmi rychlou, skoro až hektickou reakci na vznik ČR*“ (s. 28 až 29).

K platné ústavní úpravě soudní soustavy diplomant zastává názor, že existence vrchních soudů „*a tím i současná struktura soustavy soudů o počtu čtyřech soudních stupňů je a již při svém vzniku byla z hlediska potřeb soudnictví v ČR nadbytečná*“, pročez „*by bylo vhodné současnou*

*čtyřstupňovou soustavu zredukovat na soustavu tříčlankovou za účelem jejího zjednodušení“ (s. 65, s. 85). Takové názory je sice možno zastávat, měly by však být podloženy argumentací spočívající zejména v analýze oněch „potřeb soudnictví“, ale i potřeb jednotlivců obracejících se na soudy, efektivitou soudního přezkumu vyššími instancemi, délkou řízení atd. Jestliže ale diplomant uznává, že „pro určení konkrétní podoby zredukované soudní soustavy je však zapotřebí získat velké množství dat nad rámec této práce, aby bylo možné alespoň odhadnout konečný dopad takovéto změny, zejména zda by takto razantní změna splnila svůj účel, co se efektivity soudnictví týče“, a uvádí, že „si ... bez takového vyhodnocení nedovolují učinit jednoznačné rozhodnutí, jakou konkrétní podobu by taková reorganizace soustavy soudů v ČR měla mít“ (s. 85 až 86), pak jsou jeho úvahy *de constitutione ferenda* přinejmenším předčasné.*

Kladem práce je zařazení do jejích příloh tří rozhovorů, které diplomant uskutečnil před čtyřmi lety s místopředsedou Městského soudu v Praze, s místopředsedkyní Krajského soudu v Praze a s bývalým ministrem spravedlnosti. Ačkoli se některé z položených otázek bezprostředně týkají tématu práce, je na škodu, že s odpověďmi na ně se v práci nijak blíže nepracuje.

Občas se v práci vyskytují chyby v psaní, např. „soudu“ místo „soudů“ (s. 71), „okresním“ místo „okresnímu“ (s. 74), „soudů“ místo „soudců“, „instrukcích“ místo „instrukcí“ (s. 77) aj.

Závěr: Diplomová práce splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu. Z hlediska obsahu prokazuje diplomantovu schopnost elementární analýzy zadaného tématu na podkladě právních předpisů, odborné literatury a dalších pramenů. Diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě.

V Praze dne 13. února 2023

JUDr. Radovan Suchánek, Ph.D.